

ИНДИКАТИВНА ПРОГРАМА ЗА 2023 Г. НА НАЦИОНАЛНИЯ ФОНД „КУЛТУРА“

ВЪВЕДЕНИЕ

Националният фонд „Култура“ е българска организация на бюджетна издръжка към Министъра на културата, която подкрепя на национално ниво създаването, развитието и разпространението на българската култура и изкуство в страната и чужбина. Фондът е създаден със Закона за закрила и развитие на културата и започва да функционира през 2000 г. В този смисъл мисията на Националния фонд „Култура“ следва да се определя като подпомагане на създаването, развитието и разпространението на българската култура и изкуство на местно, регионално, национално и международно ниво. Основните принципи в работата на Фонда са прозрачността и конкурсното начало на проектен принцип, като в конкурсите за финансово подпомагане от Националния фонд „Култура“ имат право на участие отделни творци, частни, общински и държавни културни организации.

Фондът е разпознат от държавата като основен инструмент, чрез който спешна и извънредна финансова помощ достига най-уязвимите групи от културния сектор в периода 2020 – 2022 г. като кризисна подкрепа в борбата с пандемията от Ковид-19. С постановления на Министерския съвет за времето от три календарни години в организацията постъпват допълнително общо **68 007 250** лв. (за **2020** г. по ПМС №121/12.06.2020 г.: 2.2 млн лв., по ПМС №177/31.07.2020 г.: 15 млн. лв.; за **2021** г. по ПМС №89/11.03.2021 г.: 4 267 250 лв., по ПМС №338/15.10.2021 г.: 16 540 000 лв.; за **2022** г. по ПМС №120/09.06.2020 г.: 30 млн лв.). Многократното увеличаване на финансовите средства води и до повече програми, насочени към физически и юридически лица в сферата на културата. Справката за всички бенефициенти от 2022 г. е достъпна свободно [ТУК](#).

ИНДИКАТИВНА ПРОГРАМА ЗА 2023 Г.

Индикативната програма на Националния фонд „Култура“ за 2023 г. предлага схема на график на провеждането на конкурсните сесии за финансиране на изкуствата по направления (вертикални приоритети), съобразно нуждите на културния сектор, дефинирани през аналитична обратна връзка на експертните комисии, участвали в оценката по разпределянето на средствата, предоставяни чрез Фонда, и Управителния съвет и Администрацията на Националния фонд „Култура“ през изминалите години, като се съобразява и с предстоящата дейност на Фонда до 2025 г. във връзка с Националния план за възстановяване и устойчивост. Важно е да се отбележи, че посочените процентни стойности и срокове в следващите две таблици са индикативни – могат да бъдат възприемани като ориентир за структуриране на работата на Фонда през 2023 г. Управителният съвет на Националния фонд „Култура“ ги определя дефинитивно и в конкретика, след като утвърди условията и сроковете на всяка отделна програма.

Към датата на публикуване на настоящата Индикативна програма Закон за държавния бюджет за 2023 г. не е гласуван от Народното събрание на Република България и в резултат конкретен размер на финансирането, предоставен на Националния фонд „Култура“, не е известен. Тази липса на законов акт обективира и нуждата да се работи в проценти.

Стойностите в проценти представляват тежестта на всяка програма спрямо общия размер по вертикала, т.е. стойността е съотношение (%) към общата за вертикала сума.

ИНДИКАТИВНА ПРОГРАМА ЗА 2023 Г. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СРЕДСТВАТА

Програма		Направление	Сценични изкуства	Музика	Визуални изкуства	Литература	Екранни изкуства	Други
			18%	18%	18%	18%	18%	10%
			(от общия бюджет на НФК за програми)	(от общия бюджет на НФК за програми)	(от общия бюджет на НФК за програми)	(от общия бюджет на НФК за програми)	(от общия бюджет на НФК за програми)	(от общия бюджет на НФК за програми)
1.	Създаване	Устойчиви организации и фестивали до 100,000 лв.	33%	35%	34%	38%	33%	Национални и международни копродукции („Творческа Европа“ , подпрограма „Култура“ , направление „Европейско сътрудничество“)
		Нови организации до 50,000 лв.	20%	15%	16%	22%	10%	
2.	Мобилност и развитие	В страната – индивидуални: до 2,000 лв. групови: до 6,000 лв.	7%	9%	5%	7%	5%	
		В чужбина – индивидуални: до 5,000 лв. групови: до 20,000 лв.	11%	14%	10%	8%	8%	
3.	Дебюти	до 20,000 лв.	9%	9%	9%	8%	18%	
4.	Социално ангажирани изкуства	до 20,000 лв.	4%	5%	10%	0%	9%	
5.	Критика	до 10,000 лв.	3%	2%	3%	7%	3%	
6.	Любителско изкуство	до 20,000 лв.	3%	2%	6%	5%*	5%	
7.	Разпространение	до 20,000 лв.	10%	9%	7%	5%	9%	

* – Във вертикал „Литература“ „Любителско изкуство“ се заменя с „Преводи“. Бележката до ... лв. е максималният размер, за който може да се кандидатства от едно физическо или юридическо лице по дадената програма.

ИНДИКАТИВНА ПРОГРАМА ЗА 2023 Г. ГРАФИК НА КОНКУРСНИТЕ СЕСИИ

Направление		Сценични изкуства	Музика	Визуални изкуства	Литература	Екранни изкуства
Сесия / Период						
1	април – май	<ul style="list-style-type: none"> • Мобилност и развитие 1 • Дебюти 1 кръг 	<ul style="list-style-type: none"> • Мобилност и развитие 1 • Дебюти 1 кръг 	<ul style="list-style-type: none"> • Мобилност и развитие 1 • Дебюти 1 кръг 	<ul style="list-style-type: none"> • Мобилност и развитие 1 • Дебюти 1 кръг 	<ul style="list-style-type: none"> • Мобилност и развитие 1 • Дебюти 1 кръг
	май – юни	<ul style="list-style-type: none"> • Мобилност и развитие 2 • Дебюти 2 кръг 	<ul style="list-style-type: none"> • Мобилност и развитие 2 • Дебюти 2 кръг 	<ul style="list-style-type: none"> • Мобилност и развитие 2 • Дебюти 2 кръг 	<ul style="list-style-type: none"> • Мобилност и развитие 2 • Дебюти 2 кръг 	<ul style="list-style-type: none"> • Мобилност и развитие 2 • Дебюти 2 кръг
<ul style="list-style-type: none"> • Национални и международни копродукции („Творческа Европа“, подпрограма „Култура“, направление „Европейско сътрудничество“) 						
2	юли – август – септември	<ul style="list-style-type: none"> • Създаване • Разпространение • Критика • Мобилност и развитие 3 	<ul style="list-style-type: none"> • Създаване • Разпространение • Критика • Мобилност и развитие 3 	<ul style="list-style-type: none"> • Създаване • Разпространение • Критика • Мобилност и развитие 3 	<ul style="list-style-type: none"> • Създаване • Разпространение • Критика • Мобилност и развитие 3 	<ul style="list-style-type: none"> • Създаване • Разпространение • Критика • Мобилност и развитие 3
3	август – септември – октомври	<ul style="list-style-type: none"> • САИ • Любителско изкуство • Мобилност и развитие 4 	<ul style="list-style-type: none"> • САИ • Любителско изкуство • Мобилност и развитие 4 	<ul style="list-style-type: none"> • САИ • Любителско изкуство • Мобилност и развитие 4 	<ul style="list-style-type: none"> • САИ • Преводи • Мобилност и развитие 4 	<ul style="list-style-type: none"> • САИ • Любителско изкуство • Мобилност и развитие 4

ВЕРТИКАЛНИ ПРИОРИТЕТИ

През 2023 г. Националният фонд „Култура“ припознава нуждата от разделяне на регулярните програми по изкуства (сценични изкуства (*театър, танц, цирк, перформативни изкуства*), музика, визуални изкуства, литература и екранни изкуства) с цел стимулиращ икономически ефект, по-тясно адресиране на финансовото подпомагане и утвърждаване на качествената конкурентна среда според особеностите на сектор „Култура“. Това разделяне оформя вертикалните приоритети на регулярната програма на Националния фонд „Култура“ през годината. Важно е да се отбележи, че направленията следва да се тълкуват разширено, за да може да се предложи и подкрепа за хибридни форми, които жанровете в съвременните творчески търсения предполагат и да се подкрепят дейности, непредвидени за финансиране от други публични (държавни и общински) донорски организации.

Предполагаемият разполагаем ресурс за програмите от индикативния цикъл на Националния фонд „Култура“ би бил в размер на приблизително 9 млн лв. (или около 1.62 млн лв. за вертикал). Очакваният размер по направление „Други“ е заложен като 900,000 лв. (или приблизително 10% от общия предполагаем бюджет на НФК за регулярни програми).

Всеки един от посочените вертикали разработва бюджет в процентно съотношение за всички включени в себе си програми, част от които представляват константни хоризонтални стратегически оси на подкрепа, а други се фокусират върху специфични дейности.

Индикативната програма предвижда разпределението на средствата в равни пропорции (с изключение на последната вертикална ос) според вертикалните приоритети (сценични изкуства, музика, визуални изкуства, литература и екранни изкуства). При изработването на Индикативната програма Екипът на Фонда се основава на натрупаната количествена информация от годишните отчети и аналитичната обратна връзка от страна на експертните комисии и Управителния съвет на Националния фонд „Култура“ в периода 2020 – 2022 г.

На базата на емпиричните данни от проведените през последните три години регулярни и извънредни сесии на Фонда с фокус върху подкрепата и възстановяването на дейността на физическите и юридическите лица в сектор „Култура“ в своята Индикативна програма Националният фонд „Култура“ акцентира върху **три основни стратегически направления:**

- Създаване и разпространение на висококачествен професионален културен продукт;
- Децентрализация на българската култура и изкуство;
- Подкрепа на дебютанти и подпомагане на развитието в страната и чужбина на българските творци.

Финансовата подкрепа през 2023 г. предлага промяна в подхода към разпределянето на публичните средства за култура и изкуство с ясна стратегия за периода 2023 – 2025 г. като синхронизиран процес с наднационално значение за развитието на българската култура едновременно на местно, регионално, национално и международно ниво чрез отграничаване на специфичните типове бенефициенти по направления и хоризонтални оси на целенасочена, ефективна и ефикасна подкрепа.

ХОРИЗОНТАЛНИ ОСИ

Всеки един от вертикалните приоритети включва набор от програми, които изграждат визията за подкрепата на Националния фонд „Култура“ през 2023 г. в унисон с гореспоменатите три основни стратегически направления, като се базира на опита на Фонда през изминалите години и очертаните приоритети в развитието на сектора, артикулирани от неговите представители както на национално оперативното ниво, така и на експертно в лицето на Управителния съвет и Администрацията на Националния фонд „Култура“.

Периодът от 2020 до 2022 г. предлага богат изходен материал по отношение на проведените програми, по-устойчивия диалог със сектора, настъпилите промени в целите и задачите на конкурсните програми, както и на подобрената вътрешноорганизационна дейност, свързана с подаването, оценяването и последващото администриране на проектните кандидатури.

Част от досегашните програми на Националния фонд „Култура“ („Едногодишен грант“, „Публики“, „Дебюти“, „Социално ангажирани изкуства“, „Любителско изкуство“, „Критика“, „Преводи, „Мобилност“, „Творческа Европа“ и „Творческо развитие“) са запазени, други са преобразувани, а трети – новосъздадени, за да отговарят на актуалните потребности на сектора в настоящия икономически, обществен и културен контекст у нас и в Европа, разгледани през спецификата на създаване на културния продукт, обективната нужда от висококачествено културно съдържание и неговото разпространение на местно, регионално, национално и международно

ниво, както и на предвидените грантове по Националния план за възстановяване и устойчивост. Ето защо тази годишната Индикативна програма на Фонда разписва следните хоризонтални оси на подкрепа:

■ КОНСТАНТНИ ПО ВСИЧКИ ВЕРТИКАЛНИ ПРИОРИТЕТИ

- Създаване (разделено на *Устойчиви организации и фестивали* и *нови организации*)
- Мобилност и развитие (разделено за проекти в *страната* и *чужбина*)
- Дебюти
- Критика
- Разпространение

■ СПЕЦИФИЧНИ ЗА ОТДЕЛНИ ВЕРТИКАЛНИ ПРИОРИТЕТИ

- Социално ангажирани изкуства
- Преводи
- Любителско изкуство